

tens Midler, har jeg troet at burde stille dette mit Vædringsforslag, da jeg maa antage, at den Sum, 10,000 Rd., som er opsørt paa den nævnte Conto i Finansloven, allerede har sin Bestemmelse, og det kan vel neppe blive muligt for den høitærede Minister at indkomme en saadan Begjæring, naar der ikke forud i Finansloven er bestemt, at der maa anvendes Noget over den Sum, som der allerede er bestemt. Jeg har saa meget mere Grund til at troe, at dette mit Forslag vil blive vedtaget af det ærede Thing, som det jo, efter hvad jeg har erfaret, er gammel Praxis her i Thinget, at, naar et Distrikt, en By eller en Egn har sammenskudt en Sum til et almennyttigt Diemed, men denne Sum ikke vil strække til til dette Diemedspnaaelse, man da har henvendt sig her til Rigsdagen, og at denne da sjelden har holdt sig tilbage, men altid udstrakt en hjælpsom Haand. Jeg tør ogsaa haabe, at dette vil blive Tilfældet her, og i god Tro dertil skal jeg saaledes anbefale mit Vædringsforslag. Jeg skal for Dieblisset ikke udtale mig videre derom, men afvente, hvad der maatte blive sagt i saa Henseende.

Kraiberg: Hvad jeg har isinde at hyltre, knytter sig nærmest til det Forslag, der er stillet af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 6te Valgkreds (Johannsen), der nu har ført Ordet for det. Medens der i Ublandet, saaledes som tidligere fremhævet, i Almindelighed sælbes en gunstig Dom over vort Folkeskolevæsen, lyder Dommen her hjemme ofte mindre fordeelagtig. Til denne forskjellige Bedømmelse kunde man maaskee søge en naturlig Forklaring deri, at man lettere er istand til at bedømme en Ting, som man kan bestue med egne Øine, end naar man kun hører den igjennem mundtlige eller skriftlige Beretninger; man kan ogsaa tænke sig, at der her i Landet muligviis fra Fortiden hersker en Fordom imod Skolen, som den endnu ikke har været istand til at beseire; men hvorom nu Alting er, troer jeg at turde paastaae, at, naar man vil være billig i sin Dom, naar man vil see hen til de Betingelser, hvorunder Almueskolen virker, maa det indrømmes, at den paa en tilfredsstillende Maade har løst sin Opgave. Vidnes-

byrd derfor kan man finde i denne Sal, og derom vidner den Maade, hvorpaa den danske Almue forstaaer at staae den Frihed, der er bleven den tildeel, og det Maadehold, hvormed den forstaaer at benytte denne Frihed. Den nyere Tid og dens Udvikling stiller naturligviis større og andre Krav til Skolen, og jeg troer, at denne med vedelig Villie stræber at indkomme disse; men der har været og er en Omstændighed, som bestandig vil træde hindrende op for Skolens rette frugtbringende Virksomhed, den nemlig, at Skolen kun har sine Elever i en meget kort Tid, og at de forlade den i en temmelig tidlig Alder, saaledes at det meget beroer paa fortsat Virksomhed fra Elevernes Side, hvorvidt Skolens Frugter egentlig skulle komme til at være til Velsegnelse for Livet. Man har tidligere søgt at modarbejde denne Hindring ved Aften-skoler og Søndags-skoler, og disse have visnok ogsaa været til megen Nytte hift og her, om end ikke i Almindelighed, og det er let at forklare sig, at de paa mange Steder ikke have kunnet udrette synderlig Nytte. I den nyere Tid har man, for at modarbejde den Omstændighed, tillige søgt hen til de saakaldte Bøndehøiskoler, og skjøndt disse Skoler kun have bestaaet en kort Tid, troer jeg dog, at det ved deres Virksomhed er godgjort, at de ere et fortrinligt Led i den hele Række af vore Dannelsesanstalter. Vidnesbyrd fra de forskjellige Egne i Landet lyde hæderlig for dem, og jeg kan saaledes ogsaa udtale mig paa den allerfordeeligste Maade om den Bøndehøiskole, som ligger nærmest den By, hvori jeg lever. Men medens Bøndestanden saaledes med betydelige Opoffrelser selv har stræbt at staae disse Dannelsesanstalter, er det glædeligt, at Staten ogsaa har indkommet denne Stræben, og jeg troer navnlig, at det fortjener megen Paaskjønnelse, at der ved Regjeringens Omfarg i det afvigte Aar har været aabnet Leilighed for Lærerne ved disse Skoler til her i Hovedstaden at uddanne sig i enkelte af de Fag, paa hvilke det i saadanne Skoler især kommer an. Men jo større Antallet af disse Skoler bliver, og jo mere man maa ønske, at de maatte kunne komme til at virke, ikke blot for de bemidlede Forældres Vedkommende, men ogsaa for fattige begavede